

УДК 378.4:72

Ю. О. Михайліна,
архітектор, здобувач

(Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського)

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ ДО ПРОЕКТНО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті уточнено сутність і структуру феномена "готовність майбутніх архітекторів до проектно-технічної діяльності", та поняття "професійна готовність майбутніх фахівців". Визначено, що пріоритетним напрямом професійної підготовки майбутнього архітектора у ВНЗ є формування конкурентоспроможного, компетентного, фахівця як творчої особистості, що реалізує себе в проектній, конструкторській, дослідницькій, виробничій діяльності по створенню нових об'єктів, гармонійно організованого і комфортного просторового середовища.

Постановка проблеми. Професія архітектора у реаліях сьогодення характеризується значною втратою впливу архітекторів-професіоналів на формування просторового середовища. Технічний прогрес не стоїть на місці, технології будівництва постійно ускладнюються, а разом з ними і професія архітектора. Завдання, які ставляться перед архітекторами, змінюються, і компетенція сучасного фахівця визначається більш чітко, ніж раніше. У цих умовах головним завданням системи вищої професійної освіти є посилення уваги до проблеми підготовки випускників технічного профілю якісно нового рівня, а саме формування активної творчої особистості, здатної самостійно визначати і вирішувати комплексні проектно-технічні проблеми, що виходять за межі стандартних ситуацій та проектувати, конструювати складні і функціональні містобудівні об'єкти. Названі обставини дозволяють розглядати проблему формування спеціальних знань і умінь студентів ВНЗ спеціальності "Архітектура будівель і споруд" актуальною та своєчасною.

Аналіз останніх досліджень. Найбільш значимі аспекти означеної проблеми розглядалися в роботах, присвячених аналізу і дослідженню проблем теорії та методології архітектурного проектування, професійної підготовки студентів, психолого-педагогічних і методичних питань формування умінь, питань теорії та методики художньо-графічного освіти, організації творчої діяльності в системі вищої освіти і школі. Це дослідження науковців: Б. Г. Ананьєва, Л. М. Анісімової, Б. Г. Бархіна, В. Л. Глазичева, О. І. Ковешнікова, О. І. Корзінової, В. К. Лебідко, О. М. Новікова, В. Т. Мінервіна, М. М. Ростовцева, В. О. Сластьоніна, В. Ф. Сидоренко, Ю. С. Сомова, О. М. Стасюка, В. Т. Шимко та інших. *Вектором вітчизняної професійної освіти у сфері архітектури та будівництва* небезпідставно вважається творчість, тобто розуміння і усвідомлення кожним студентом свого місця у світі "генерації ідей", розвиток особистісних, інтелектуальних, культурних і духовно-моральних якостей як фахівця і виконавця. Дослідники О. Н. Тубельский, В. І. Слободчиков поняття сучасного професіоналізму пов'язують із створенням у ВНЗ умов для формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців. Відповідно з цим психолого-педагогічна підготовка фахівця сфери архітектури та будівництва вимагає досягнення органічної єдності теорії і практики.

Мета статті – дослідження особливостей процесу формування професійної готовності майбутніх архітекторів, уточнення сутності і структури феномена "готовність майбутніх архітекторів до проектно-технічної діяльності".

Виклад основного матеріалу. Семантика поняття "архітектор" у дослідженнях різних авторів [1-4] включає такі характеристики особистості, як: розум, талант, знання, проектно-технічні здібності, творче мислення та інші, які пов'язані з винаходами тощо. Архітектор-фахівець, який на основі теоретичних міркувань і матеріальних засобів створює життєздатні об'єкти, проекти – це суб'єкт технічної діяльності [3].

Загальновідомо, що певна сфера діяльності формує відповідний стиль мислення. На наш погляд, *професійне мислення сучасного архітектора* характеризується наявністю великих інтелектуальних знань, можливостями передбачати напрями розвитку сучасної архітектури і будівництва, вміннями самостійно вирішувати нові завдання і системно мислити, тобто тримати в полі зору все, що має безпосереднє й опосередковане відношення до вирішення проблеми архітектурного проектування. Як справедливо відзначається науковцями [3; 5; 6], проблеми формування професійного мислення майбутнього архітектора тісно пов'язані не тільки з технічною естетикою, але й з природознавством та гуманітарними науками. Виділяють такі різновиди професійного мислення майбутнього архітектора:

- укладене тільки з технічними проблемами, внутрішньою логікою розвитку архітектурного проектування: модернізацією, підвищенням економічності, функціональності, надійності будівель;
- зорієнтоване на дослідження природимислення (ергономіка);
- спрямоване на дослідження ролі будівель і споруд у суспільному житті (знаходиться на стику технічних і гуманітарних наук);
- вмотивоване на реалізацію природничонаукових принципів у архітектурі для задоволення суспільних потреб, пов'язане з будівництвом сучасних, перспективних будівель;
- визначене соціальною цінністю технічних розробок (інновації в архітектурі і будівництві).

Отже, професійне мислення архітектора сприяє пізнанню законів природи і суспільства, поглибленому осмисленню закономірностей їх розвитку, і тісно пов'язане з іншими видами професійно зорієнтованого мислення і включає у собі художньо-конструкторське (проектне), технічне мислення, елементи економічного й екологічного мислення.

Крім того, у процесі практичної і теоретичної діяльності зі створення і реконструкції об'єктів, що проектується архітектор стикається із завданнями, для вирішення яких у операційних і пізнавальних структурах мислення немає відповідних методів і понять. Таке мислення розуміється нами як творче, воно спрямоване на відкриття способу вирішення зазначених завдань та створення нових законів і властивостей, унікальних цінностей проектно-технічної діяльності інженерів. А вектором творчості в мисленні сучасного архітектора варто вважати нешаблонність, вміння охоплювати реальність у всіх її відносинах.

Результатом професійного мислення сучасного архітектора у його проектно-технічній діяльності варто вважати проектування, винахідництво, конструювання, раціоналізацію [1-4].

Додамо, що на думку європейських учених, виявлення суттєвих ознак вище окреслених видів діяльності та їх розвиток в освітній системі ВТНЗ є необхідною складовою становлення професійного мислення у студентів як структурного елементу професійної підготовки. Так, Дж. Діксон [2] підрозділяє проектування на три складові: винахідництво, аналіз, прийняття технічних рішень. Винахідництво характеризується науковцем як творча здатність індивіда до виявлення нових оригінальних технічних ідей, які можна використовувати при вирішенні проектних завдань, якому нерідко притаманна незавершеність. Саме тому продуктивність цієї діяльності, на думку науковця, залежить від сприйнятливості та досвідченості фахівця. Інженерний аналіз, у свою чергу, це отримання відповідей на питання інженерного характеру, а також прийняття рішень, вибір найкращого варіанта з числа можливих.

Деякі інші *етапи проектування* виявлені П. Хіллом. Конкретизуємо їх згідно нашого дослідницького задуму:

- оцінка здійсненності – сприйняття вихідної інформації, створення комплексу варіантів рішень виробу загалом;
- ескізне проектування – відбір і розробка оптимальної концепції, тобто кращого рішення;
- робоче конструювання – розкриття художньо-проектної суті конструкції, де беруть участь оцінка і зміна варіанта рішення відповідно до вимог виробництва і експлуатації будівлі або споруди.

На основі аналізу етапів проектно-технічної діяльності, охарактеризованих у роботі Д. Халперна [6], ми вважаємо доцільним виокремити у цій діяльності найбільш важливі для вирішення нашої проблеми напрями: генерування нової ідеї, тобто створення образу об'єкта; аналіз та відбір найбільш оптимального рішення.

Саме тому, варто детально зупинитися на розкритті специфіки ще й таких понять, як проектування і конструювання. Адже саме продукт професійного мислення сучасного архітектора доцільно вважати *домінантою конкурентоспроможної професійної діяльності сучасного архітектора*. Відтак, *проектування* припускає можливість повністю розробити (спроєкувати) модель будівлі або споруди, не звертаючись в ідеалі ні до інженерної діяльності, ні до досвіду проектування, ні до випробувань експериментальних і дослідних зразків. На цій стадії, на думку науковців [3; 4], формуються технічні характеристики розроблюваного об'єкта, що робить істотний вплив на функціональність створюваного об'єкта в процесі експлуатації.

Конструювання в широкому сенсі слова [1; 2] розуміється як тип інженерної діяльності, який може бути реалізований у різних галузях пізнання, художньої творчості і проектування, що пов'язане із розробкою певної конструкції об'єкта архітектурного проектування, який потім матеріалізується у процесі будівництва [4]. Цей тип діяльності включає у собі створення варіантів конструкцій, розрахунки, операції аналізу та синтезу і низку інших операцій. Цей етап роботи конструкторам доцільно виконувати в співпраці з фахівцями суміжних дисциплін, передусім, з технологами та економістами.

Інші складові проектно-технічної діяльності – *винахідництво* і *раціоналізація* – розрізняються, як справедливо стверджує В. А. Моляко [5], за характером цілей, які вони переслідують. Винахідництво спрямоване на якісно нове відкриття технічної проблеми, раціоналізація – на поліпшення використання існуючих рішень. Тому винахід – це результат творчої діяльності, в якій утворюються нові архітектурні форми й обсяги. До того ж раціоналізація не передбачає докорінної перебудови об'єкта [2].

Між названими складовими проектно-технічної діяльності існує тісний взаємозв'язок: вони взаємопроникні, тобто у професійній діяльності найчастіше має місце не "чисте" винахідництво, конструювання, проектування та раціоналізація, а їх синтез. Такі складові проектно-технічної діяльності висувають до майбутнього фахівця низку функціональних вимог: він повинен володіти здібностями, знаннями й уміннями проектувати об'єкти, приймати оптимальне рішення, виконувати творчу роботу [1; 2]. Усі ці необхідні знання студенти отримують у процесі професійної підготовки у ВТНЗ, проте наявність у студентів теоретичних знань не означає практичної їх реалізації та менеджменту професійної діяльності. Завданням викладача є професійна підготовка майбутнього фахівця до практичного використання, це складає особливу проблему і визначає важливість пошуку відповідних теоретико-методологічних рішень, спрямованих на продуктивну організацію навчального процесу і забезпечення

підвищення якості розвитку професійно значущих компетенцій, необхідних для організації проектно-технічної діяльності, які дозволять випускнику стати конкурентоспроможним на ринку праці.

Рішення поставлених проблем П. Я. Гальперін [7] запропонував шукати у зміні *структури навчального процесу*, а саме схему навчального процесу науковець деталізує у такий спосіб: "повідомлення знань" → "запам'ятовування знань" → "кінцевий результат навчання (багаж знань)". Зауважимо, що перші два елементи слугують для третього, а третій – для майбутньої практичної діяльності. Наявність теоретичних знань, що виявляються на іспиті (заліку), часто є свідченням готовності студента застосовувати їх на практиці. Усі три елементи мають одну спільну функцію – дати студенту завчасно повне орієнтування в майбутній діяльності у вигляді різноманітних знань.

Проте, психолого-педагогічний механізм професійної підготовки майбутніх фахівців не простий, і методи традиційної педагогіки вищої школи часто не виправдовують себе, так як природні закони функціонування пам'яті не дозволяють студенту зберігати "на все подальше життя" всі знання, зафіксовані у книгах та всі можливі варіанти їх практичного використання. Виходячи з логіки міркувань П. Я. Гальперіна [3], що поставив під сумнів традиційну структуру процесу навчання: "повідомлення знань" → "запам'ятовування знань" → "багаж знань", привела нас до наступних узагальнень:

– причину незадоволення рівнем підготовки майбутніх фахівців варто шукати у втраті орієнтації професії, що укладається ринковою суспільною системою, а саме проектно-технічні знання не можуть з різних причин виконувати функцію повного орієнтування студентів у майбутній діяльності, і його, згодом, доводиться заново вчити реально діяти;

– наявні у пам'яті (завчені) знання студенти найчастіше просто не вміють застосовувати на практиці, вміння і бажання продовжувати вчитися після отримання диплома архітектора державного зразка залишається зовсім не у багатьох колишніх студентів, у результаті чого втрачається один із ключових елементів підготовки кваліфікованого фахівця – практична апробація і закріплення у реальній роботі отриманих академічних знань, порушується процес неперервності професійної підготовки архітекторів.

У таких умовах майбутньому фахівцеві варто надавати достатні для правильного виконання дій у професійній діяльності прогностичні орієнтири, при опорі на які він міг би відразу, без отримання будь-яких попередніх знань, без заучування, зазубрювання, механічного їх запам'ятовування, безпомилково діяти в практичному плані [4].

Досвід педагогічної діяльності у вітчизняних ВТНЗ показав, що на інженерних спеціальностях навчається чимало студентів, які через структури своєї психолого-педагогічної спрямованості при навчанні не здатні слідувати за науковими позначками викладача, а схильні самостійно формулювати питання, знаходити на них відповіді і, таким чином, будувати власну логіку розуміння навчального матеріалу.

Грунтуючись на цьому, ми можемо стверджувати про те, що одним із шляхів підвищення продуктивності навчального процесу у ВТНЗ під час професійної підготовки майбутніх архітекторів до проектно-технічної діяльності може стати використання прогностичної мотивації. До того ж на таку роль мотивації діяльності студентів указує і Н. В. Басова [8], яка вважає, що мотивація навчання є суттєво необхідною для продуктивного здійснення навчального процесу; саме негативне або байдуже відношення до навчання може бути причиною низької успішності або неуспішності студента. Тому одним із серйозних обмежень у навчальному процесі слугує мотивація діяльності студента.

При високій мотивації зменшення міри управління веде до відповідного підвищення професійної активності; за умов низької мотивації труднощі, що виникають ще сильніше знижують інтерес до навчання і можуть взагалі призвести до вимикання майбутнього фахівця з цілеспрямованої діяльності. Друге обмеження пов'язане з рівнем розвитку особистості кожного студента і особливо тих сторін його психіки, які безпосередньо впливають на здатність до навчання (мислення, пам'ять). Отже, рівень знань, умінь і навичок корелює з рівнем мотивації, тобто успіх будь-якої діяльності, у тому числі і навчальної, багато у чому залежить від наявності позитивних мотивів навчання.

Серед різноманіття мотивів професійної підготовки майбутніх архітекторів до проектно-технічної діяльності можна виділити дві великі їх групи [8; 9]: мотиви пізнавального інтересу і мотиви обов'язку і відповідальності в навчанні. Пізнавальний інтерес проявляється у пізнавальних іграх, навчальних дискусіях, суперечках і інших дидактичних методах стимулювання навчання. Мотиви "боргу" і відповідальності пов'язані, насамперед, із наявністю у студентів свідомої навчальної дисципліни, прагнення охоче виконувати вимоги викладачів, поважати громадську думку студентської групи.

Досягнення рівня сформованої пізнавальної мотивації – це тільки етап, необхідна умова подальшого руху в напрямі забезпечення високої продуктивності технології навчання – досягнення професійної мотивації, яка розглядається не стільки як прояв стійкої особистісної риси, скільки як відображення заданих умов майбутньої професійної діяльності. Дане висловлювання підтверджує й положення, висловлене А. А. Вербицьким і Т. А. Платонової [9] про те, що професійна мотивація не формується, якщо в навчальному процесі не представлені ті чи інші елементи майбутньої професійної діяльності. Тобто безумовною перевагою для здійснення практичної підготовки майбутніх фахівців-архітекторів є пропедевтичне проектування, представлене педагогічною логістикою.

Принагідно зауважимо, що використання проблемно-рефлексивного і діяльнісного підходів (А. Б. Воронцов, Г. Н. Прокументова, А. В. Хуторський, О. Н. Тубельський та інші) до організації навчального процесу у ВТНЗ, на нашу думку, дозволить студентам тією чи іншою мірою оволодіти критичністю знання, прогнозуванням, проектуванням в умовах, наближених до реальної професійної діяльності. Такий методологічний підхід до організації навчального процесу містить у собі певний психолого-педагогічний потенціал.

Ще однією важливою проблемою професійної підготовки майбутнього фахівця-архітектора у ВТНЗ до проектно-технічної діяльності є й кайдзен, використаний [4] із професійною метою постійного стимулювання творчості.

Зауважимо, що *творчість* – це процес діяльності, що створює якісно нові матеріальні і духовні цінності або підсумок створення об'єктивно нового [3; 6; 7]. Головним критерієм, який відрізняє творчість від виготовлення (виробництва), є унікальність його результату. Результат творчості неможливо прямо вивести з початкових умов. Адже ніхто, крім винахідника, не може отримати у точності такий же результат, якщо створити для нього ту ж вихідну ситуацію. Отже, у процесі творчості дослідник укладає у матеріал якісь незвідомі для трудових операцій або логічного висновку можливості, виражає в кінцевому результаті якісь аспекти своєї особистості. Саме цей факт додає продуктам творчості додаткову цінність порівняно з продуктами виробництва.

У зв'язку з цим нам представляється необхідним проаналізувати низку досліджень, що дають інформацію щодо природи творчості, особливостей і властивостей творчого мислення і творчих здібностей. Крім того, більшість дослідників [3; 6; 10] розглядає творче мислення як функціональну характеристику людського мозку, а саме з позицій двох дослідницьких підходів: логічної та спонтанної організації професійного мислення. Для вирішення поставленої проблеми дослідження актуалізується третій напрямок, що об'єднує позиції першого та другого підходів. Деталізуємо його.

Найбільш цілісно методологічні проблеми творчості у вітчизняній психології досліджені Я. А. Пономарьовим [6]. Науковець запропонував структурно-рівневу модель психологічного механізму творчості, основа якої – положення про перетворення етапів розвитку психологічного механізму творчості в структурні рівні його організації і фази рішення творчої задачі. У межах даної концепції творчість розуміється як механізм руху і визначається як розвиваюча взаємодія. Послідовність змін рівнів, кожному з яких відповідає специфічна фаза, визначається ходом її розв'язання, а саме у такий спосіб:

- постановка проблеми (активна свідомою робота – довільний логічний пошук свідомо спрямованих проб);
- розв'язання (несвідомою робота над проблемою – плани поведінки розвиваються, інтуїтивне "освянення" новою ідеєю);
- вербалізація інтуїтивного рішення (свідомою робота – відтворюється досягнуте для закріплення успішного ходу рішення, усвідомлено розвивається і повторюється спосіб вирішення);
- формалізація рішення (активна свідомою робота – перевірка правильності та остаточне осмислення рішення у логічно завершеному вигляді).

Розглянута послідовність відображає ту обставину, що прийняття задачі відбувається на вищому рівні, а засоби вирішення визначаються нижчим. Перехід домінуючих рівнів при вирішенні творчих завдань, як безспідставно підкреслює Я. А. Пономарьов [6], здійснюється самим різноманітним поєднанням. Можливе різноманіття низхідних і висхідних потоків у роботі психологічного механізму творчості зумовлює різноманіття супутніх відповідним потокам інтуїції і рефлексії. Очевидно, цією властивістю можна пояснити спрямованість творчого мислення на створення безлічі альтернативних рішень, перебудову сталих моделей у системі інтелекту і стереотипів в обробці інформації, необхідної для оптимального її застосування.

Виявлені закономірності та особливості властивостей творчого мислення актуалізують першорядно важливу для творчості у науці і сучасній техніці здатність діяти "розумно".

Враховуючи дані положення, варто зазначити, що інтелектуально-мотиваційний розвиток приймається нами як найважливіший чинник формування інноваційно-орієнтованого професійного мислення студентів і, відтак, як одне з актуальних завдань професійної підготовки майбутніх фахівців у ВТНЗ.

Адже не можна не зазначити, що сьогодні рівень системних теоретичних знань практикуючих архітекторів у галузі архітектурного менеджменту (управління проектами) практично нульовий. Характерним прикладом може слугувати також аналіз змін, що відбулися у післявузівському житті майбутнього фахівця.

Налагодити взаємодію між ВТНЗ і архітектурними майстернями, у тому числі через своїх випускників, підвищити адекватність ринку освітніх послуг та ринку праці покликана *педагогічна логістика*.

Питаннями педагогічної логістики займаються такі вчені, як В. М. Лівшиць, Ю. В. Крупнов [5]. Зазначимо, що Ю. В. Крупнов вважає, що освітня логістика є наука і техніка організації та співорганізації освітніх функцій (позицій) і процесів з точки зору підвищення продуктивності освітньої діяльності загалом. Одне з її завдань – визначення поєднання предметів у межах однієї паралелі або програм і підручників з одного предмета в різних класах. Педагогічна логістика, на думку В. М. Лівшиця, – це

наука управління багатопотоковою системою розвитку освіти. Вона дозволяє синхронізувати педагогічну систему, керуючи потоками знання, навчання, психології, здоров'я, інформації та обладнання. Ці потоки утворюють логістичні ланцюги. Шляхом управління та моніторингу таких ланцюгів можна їх оптимізувати в потрібний момент у потрібному місці.

Так, у нашому дослідженні, *потік знань* включає в себе такі ланки, як виробництво знань, видалення застарілих і дистрибуцію знань з освітнього простору ВТНЗ у процесі професійної підготовки майбутніх архітекторів. *Психологічний потік* спрямований на необхідність цілеспрямованого виховного впливу за принципом логістики "чітко в термін". Основна проблема у потоці навчання – створення єдиного освітнього простору, який би дозволив запобігти суперництву між навчальними закладами при розподілі потоку майбутніх фахівців між ними. *Потік здоров'я* мотивований на розвиток і реалізацію творчого потенціалу та тривалість активної діяльності. *Потік інформації* "працює" за принципами інформаційної логістики, принципи якої закрив Б. Гейтс. Він з'єднує весь освітній простір в єдину систему потоків, які синхронізують його з потоком робочих місць. *Потік обладнання* передбачає проведення навчального процесу у ВТНЗ із відповідними інноваційними дидактичними засобами випереджальної професійної підготовки майбутнього фахівця.

Отже, педагогічна логістика синхронізує ці потоки у ВТНЗ з метою знаходження оптимальних умов професійної підготовки майбутніх фахівців до проектно-технічної діяльності, дозволяє здійснити узгодження точок зору між виробництвом і ВТНЗ.

Відтак, прогностичні задачі сучасного ВТНЗ полягають у визначенні системи методичних, організаційних та технологічних вимог до організації та управління самостійною і аудиторною діяльністю студентів, які забезпечать якість і продуктивність дворівневої підготовки фахівця в сучасних економічних умовах.

Таким чином, ретроспективний аналіз наукових досліджень щодо проблеми готовності майбутніх архітекторів до професійної діяльності, дозволив нам дійти до такого висновку:

- створення інноваційної системи професійної підготовки майбутніх архітекторів сприятиме забезпеченню продуктивного розвитку якостей творчої особистості, а неперервність і послідовність професійної освіти доповнить традиційну підготовку змістом, створеним на нових концептуальних позиціях;
- підвищення продуктивності професійної освіти випускників ВТНЗ можливе за умови формування проектно-технічного мислення, що засвідчує про нестандартний підхід до процесу професійної підготовки. Результатом цього мислення сучасного архітектора у його проектно-технічній діяльності стають проектування, винахідництво, конструювання, раціоналізація;
- інтеграція дисциплін у єдиний комплекс, спрямований на формування спеціальних знань і умінь, посилення мотивації студентів до навчальної проектно-технічної діяльності забезпечуватимуть стимуляцію їх пізнавальної та творчої активності, підвищуватиме рівень професійної підготовки випускників ВТНЗ, необхідної для конкурентоспроможної професійної діяльності на практиці;
- проектування сучасного інформаційного освітнього середовища ВТНЗ актуалізується засобами педагогічної логістики.

Висновок. Таким чином у даний час пріоритетним напрямом професійної підготовки майбутнього архітектора у ВТНЗ є формування компетентного, конкурентоздатного фахівця як творчої особистості, що реалізує себе у проектній, конструкторській, дослідницькій, виробничій діяльності зі створення нових об'єктів, гармонійно організованого і комфортного просторового середовища. Розв'язання творчих проектних завдань у процесі професійної діяльності архітектора пов'язане зі створенням об'єктів, що володіють естетичною цінністю, можуть бути продуктивними тільки при сформованій професійній компетенції архітектора. Вона характеризується сукупністю проектно-технічних знань і умінь, професійно важливих якостей особистості фахівця, необхідних для творчої і виробничої діяльності у галузі архітектури та будівництва, а також здатністю молодих фахівців-архітекторів до природної і швидкої адаптації у трудових колективах і оперативного освоєння найсучасніших наукомістких технологій. Тому значна роль у процесі формування готовності майбутніх архітекторів до проектно-технічної діяльності належить викладачам професійної освіти, що готують кадри для сучасного виробництва.

Перспектива подальших досліджень. Перспективними напрямками досліджень проблеми готовності майбутніх архітекторів до проектно-технічної діяльності можуть бути визначені наступні: розробка варіативних програм формування готовності майбутніх фахівців-архітекторів до інновацій у професійній діяльності; пошук, визначення і впровадження у систему професійної підготовки нових методів, засобів і форм формування готовності майбутніх архітекторів до проектно-технічної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Джонсон Дж. К. Методы проектирования / Дж. К. Джонсон ; [пер. с англ.]. – [2-е изд. доп.]. – М. : Мир, 1986. – 91 с.
2. Диксон Д. Проектирование систем : Изобретательство, анализ и принятие решений / Д. Диксон. – М. : Мир, 1969. – 18 с.
3. Пономарев Я. А. К теории психологического механизма творчества / Я. А. Пономарев // Психология творчества общая, дифференцированная, прикладная. – 1990. – № 2. – С. 13–37.

4. Хилл П. Наука и искусство проектирования. Методы проектирования, научное обоснование решений / П. Хилл. – М. : Мир, 1973. – 59 с.
5. Моляко В. А. Стратегии решения новых задач в процессе регуляции творческой деятельности / В. А. Моляко // Психологический журнал. – 1994. – Т. 16. – № 1. – С. 84–90.
6. Халперн Д. Психология критического мышления / Д. Халперн. – СПб : Питер, 2000. – 503 с.
7. Гальперин П. Я. Воспитание систематического мышления в процессе решения малых творческих задач / П. Я. Гальперин, В. Я. Данилова // Вопросы психологии. – 1980. – № 1. – С. 31–38.
8. Басова Н. В. Педагогика и практическая психология / Н. В. Басова. – Ростов н / Д : Феникс, 2000. – С. 17–42.
9. Вербицкий А. А. Формирование познавательной и профессиональной мотивации студентов / А. А. Вербицкий, Т. А. Платонова // Обзорная информация. – Вып. 3. – М. : ПИИВШ, 1986. – 42 с.
10. Дункер К. Психология продуктивного творческого мышления / К. Дункер // Психология мышления. – М. : Прогресс, 1996. – С. 11–17.
11. Лебедев О. Т. Проблемы теории подготовки специалистов в высшей школе / О. Т. Лебедев, Г. Е. Даркевич. – Воронеж : Изд-во Воронежского университета, 1984. – 212 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Johnson J. K. Metody proektirovaniia [Project Methods] / J. K. Johnson ; [per. s angl.]. – [2-e izd. dop.]. – М. : Mir, 1986. – 91 s.
2. Dickson D. Proektirovanie sistem : Izobretatel'stvo, analiz i priniatie reshenii [System Projecting : Creativity, Analysis and Adoption of Decisions] / D. Dickson. – М. : Mir, 1969. – 18 s.
3. Ponomariov Ya. A. K teorii psikhologicheskogo mekhanizma tvorchestva [To the Theory of the Psychological Mechanism of the Creativity] / Ya. A. Ponomariov // Psikhologiiia tvorchestva obshchaia, differentsirovannaia, prikladnaia [The General, Differentiated, Applied Creative Psychology]. – 1990. – № 2. – S. 13–37.
4. Hill P. Nauka i iskusstvo proektirovaniia. Metody proektirovaniia, nauchnoe obosnovanie reshenii [Science and Art, Methods of Design, the Scientific Substantiation of Decisions] / P. Hill. – М. : Mir, 1973. – 59 s.
5. Moliako V. A. Strategiiia resheniia novykh zadach' v protsesse reguliatsii tvorcheskoi deiatel'nosti [The Strategy of New Tasks Decisions in the Process of the Creative Work Regulation] / V. A. Moliako // Psikhologicheskii zhurnal [Psychological Journal]. – 1994. – Т. 16. – № 1. – S. 84–90.
6. Khalpern D. Psikhologiiia kriticheskogo myshleniia [Psychology of Critical Thinking] / D. Khalpern. – SPb : Piter, 2000. – 503 S.
7. Gal'perin P. Ya. Vospitanie sistematicheskogo myshleniia v protsesse resheniia malyykh tvorcheskikh zadach' [The Systematic Thinking Education in the Process of Small Creative Tasks Decision] / P. Ya. Gal'perin, V. Ya. Danilova // Voprosy psikhologii [Psychological Questions]. – 1980. – № 1. – S. 31–38.
8. Basova N. V. Pedagogika i prakticheskaiia psikhologiiia [Pedagogy and Practical Psychology] / N. V. Basova. – Rostov n / D : Feniks, 2000. – S. 17–42.
9. Verbitskii A. A. Formirovanie poznavatel'noi i professional'noi motivatsii studentov [Students' Cognitive and Professional Motivation] / A. A. Verbitskii, T. A. Platonova // Obzornaia informatsiia [Survey Information]. – Вып. 3. – Москва : ПИИВШ, 1986. – 42 s.
10. Dunker K. Psikhologiiia produktivnogo tvorcheskogo myshleniia [Psychology of the Productive Creative Thinking] / K. Dunker // Psikhologiiia myshliniia [Thinking Psychology]. – М. : Progress, 1996. – S. 11–17.
11. Lebedev O. T. Problemy teorii podgotovki spetsialistov v vysshei shkole [Theory Problems of the Specialists' Preparation in Higher School] / O. T. Lebedev, G. E. Darkevich. – Voronezh : Izdatel'stvo Voronezhskogo universiteta, 1984. – 212 S.

Матеріал надійшов до редакції 17.07. 2013 р.

Михайліна Ю. О. Психолого-педагогические особенности организации процесса формирования готовности будущих архитекторов к проектно-технической деятельности.

В статье уточнены сущность и структура феномена "готовность будущих архитекторов к проектно-технической деятельности", и понятие "профессиональная готовность будущих специалистов". Определено, что приоритетным направлением профессиональной подготовки будущего архитектора в ВТУЗ является формирование конкурентоспособного, компетентного специалиста как творческой личности, реализующей себя в проектной, конструкторской, исследовательской, производственной деятельности по созданию новых объектов, гармонично организованной и комфортной пространственной среды.

Mykhailina Yu. O. Psycho-Pedagogical Features of the Organization Process of Future Architects' Readiness Formation to the Project Technical Activity.

The article clarifies the nature and structure of the phenomenon of the "future architects' readiness formation to the project technical activity" and the concept "future experts' professional readiness." It is determined that the future architects' priority training in the higher technical educational establishment is the formation of a competitive, competent person as a creative person that realizes himself/herself in the design, engineering, research, production activities to create new objects, the harmoniously organized and comfortable spatial environment.